

ЗВІТ

Про стан реалізації Програми розвитку і функціонування української мови у м.Запоріжжя у 2017 році

Основним пріоритетом реалізації даної Програми є галузь освіти.

Відповідно до Програми департаментом освіти і науки Запорізької міської ради було видано наказ від 28.12.2016 № 821р «Про затвердження Плану заходів департаменту освіти і науки Запорізької міської ради щодо розвитку і функціонування української мови в навчальних закладах м. Запоріжжя на 2017-2020 роки», яким затверджено відповідні заходи реалізації Програми з визначенням конкретних термінів та виконавців.

На особливому та постійному контролі департаменту освіти і науки Запорізької міської ради перебуває питання щодо розвитку україномовної мережі закладів освіти м. апоріжжя.

Відповідно до скоригованого Плану переходу закладів освіти міста на державну мову навчання на період 2007-2018 років відбулось розширення мережі закладів освіти з державною мовою навчання. З 2007 року загальна кількість шкіл з українською мовою навчання збільшилась на 24 одиниці (на 68%). На даний час у м.Запоріжжі функціонують: 72 україномовні, 36 російськомовних та 8 з декількома мовами викладання закладів загальної середньої освіти.

За період реалізації скоригованого Плану на 8,4% збільшився контингент учнів, які навчаються державною мовою. У 2017-2018 навчальному році 39022 учнів навчаються українською мовою (61,3% від загальної кількості учнів); 24 767 учнів - російською мовою та мали змогу вивчати державну мову як предмет (38,9%). З них - 4247 учнів (6,9%) навчаються у школах з декількома мовами викладання.

Кількість двомовних закладів освіти зменшилась до 8, що складає 7% від загальної кількості закладів загальної середньої освіти. У 2004 році функціонувало 42 двомовних заклади освіти, у 2011 році -19, у 2017 році - 8 закладів. У перших класах шкіл м.Запоріжжя навчання державною мовою здійснюється для 4384 учнів, що у відносних показниках більше на 3,6% ніж у 2016-2017 навчальному році.

Як предмет українську мову вивчають 2528 учнів перших класів.

Також простежується позитивна динаміка збільшення кількості україномовних груп у закладах дошкільної освіти. Так, у 2017-2018 навчальному році в місті функціонує 890 україномовних груп (75% від загальної кількості дошкільних груп), які відвідують 20857 дітей (78% від загальної чисельності дітей в закладах дошкільної освіти усіх типів та форм власності). У порівнянні з 2014-2015 навчальним роком кількість таких груп збільшилась на 15 (97 %).

Проведений аналіз мережі гурткової роботи в закладах позашкільної освіти свідчить про те, що заняття в гуртках, групах, секціях переважно ведуться українською мовою. У 2017-2018 навчальному році функціонує 400 україномовних гуртків (93% від загальної кількості гуртків), в них займається 11339 дітей (69,5% від загальної чисельності дітей в закладах позашкільної освіти).

Згідно з наказом департаменту освіти і науки Запорізької міської ради від 13.02.2017 № 74р «Про забезпечення ведення сайтів навчальних закладів м. Запоріжжя державною мовою» забезпечено розміщення електронних інформаційних ресурсів (сайтів) закладів освіти на програмно-технічних засобах, які розташовуються на території України та їх ведення державною мовою.

Забезпечується поступове розширення україномовного середовища серед колективів та керівників закладів освіти м.Запоріжжя, керівників структурних підрозділів департаменту освіти і науки Запорізької міської ради. Впродовж 2017-2018 навчального року всі загальноміські наради завідувачів закладів дошкільної освіти, директорів закладів загальної середньої освіти та керівників закладів позашкільної освіти міста було проведено виключно державною мовою. Загальноміські семінари та навчання для керівників закладів освіти велись виключно державною мовою. При проведенні атестації педагогічних та керівних кадрів закладів освіти м.Запоріжжя ступінь володіння державною мовою враховано як один із показників ефективності їх роботи.

Крім заходів місцевого рівня, проведено державною мовою заходи Всеукраїнського рівня:

- Всеукраїнський фестиваль - конкурс ігрових програм «Адреса дитинства - ГРА» на базі закладу позашкільної освіти «Центру дитячої та юнацької творчості Шевченківського району»;

- Всеукраїнський дитячо-юнацький фестиваль-майстерня авторської бардівської пісні «Сонячний зайчик» на базі закладу позашкільної освіти «Міського Палацу дитячої та юнацької творчості».

У 2017 році за результатами зовнішнього незалежного оцінювання учнів закладів загальної середньої освіти м.Запоріжжя державну підсумкову атестацію (ДПА)/зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО) з української мови у минулому році склали 3129 випускників. 68% з них показали достатній та високий рівень знань (проти 58,92% по Україні), що свідчить про якісні показники навчання з української мови.

З 01.09.2016 впродовж року отримував стипендію Кабінету Міністрів України переможець Всеукраїнської олімпіади з української мови та літератури Смирнов Олександр - випускник ЗНВК № 42.

У 2017 році у III (обласному) етапі Всеукраїнської олімпіади з української мови та літератури брали участь 38 учнів закладів загальної середньої освіти м.Запоріжжя, переможцями стали — 21.

Переможці IV (державного) етапу Всеукраїнської олімпіади з української мови та літератури: Хелемендик Олександра (гімназія № 27 - I місце), Денисенко Валерія (гімназія № 93 - III місце). До того ж, Хелемендик Олександра стала переможцем VII Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді ім. Т. Шевченка.

Переможцями II (обласного) етапу науково-дослідницьких робіт Малої академії наук України з української мови та літератури стали 6 учнів закладів загальної середньої освіти м. Запоріжжя (I місце -1, II місце - 1, III місце - 4).

Переможцями обласного етапу XVII Міжнародного конкурсу з української мови ім. П. Яцика серед учнів закладів загальної середньої освіти у 2017 році стали:

- Жданова Еліза - Запорізька гімназія № 46 (1 місце),
- Залевська Ольга - Запорізька гімназія № 6 (1 місце),
- Кисільова Дар'я - Запорізька гімназія № 6 (2 місце),
- Пестрецова Руслана - Запорізька спеціалізована школа I-III ступенів № 100 (2 місце).

Переможцями обласного етапу фестивалю Ораторського мистецтва «Заговори, щоб я тебе побачив» стали 8 учнів (I місце -3, II місце - 2, III місце - 3).

Відповідно до пунктів 6, 7 завдання 2 Програми «Поповнення фондів бібліотек навчальних закладів словниками, довідниками, фаховою періодикою, підручниками, посібниками, наочним матеріалом з української мови, творами світової та української класики, науково-популярними і навчально-виховними виданнями з різних галузей» на базі Обласної універсальної наукової бібліотеки відбулась зустріч вчителів-словесників з автором книги «З Україною в серці» Олександром Федоровичем Білоусенком. Головний результат заходу: передача автором закладам освіти м.Запоріжжя та Запорізькій обласній універсальній науковій бібліотеці 1000 примірників видання; обговорення найсуттєвіших питань з усіма суб'єктами літературної освіти.

Відповідно до заходів Програми, з метою поповнення бібліотечних фондів закладів освіти українською фаховою, науково - популярною та художньою літературою, проведено Фокус-групову дискусію експертів з теми «Сучасна шкільна бібліотека. Вектор розвитку». Також в межах цього завдання проведено майстер-клас для шкільних бібліотекарів «Використання соціального контенту як інноваційний підхід в роботі шкільного бібліотекаря» (на виконання наказу департаменту освіти і науки Запорізької міської ради від 17.02.2017).

З метою поповнення фондів бібліотек закладів загальної середньої освіти міста з профілем «Українська філологія» або з поглибленим вивченням предметів «Українська мова та література» посібниками, наочним матеріалом з української мови, творами світової та української класики, науково-популярними і навчально-виховними виданнями з різних галузей у листопаді 2017 року відбулася передача закупленої літератури департаментом освіти і науки Запорізької міської ради територіальним відділам освіти міста. Отримали комплекти з 10 фахових книг 42 заклади освіти м. Запоріжжя.

У березні 2017 року департаментом освіти і науки Запорізької міської ради спільно з кафедрою українознавства філологічного факультету Запорізького Національного Університету розглянуто лист районної адміністрації Запорізької міської ради по Вознесенівському району щодо погодження варіанту макету меморіальної дошки, присвяченої пам'яті видатного письменника і громадського діяча Петра Павловича Ребра для встановлення на будинку, де він проживав. З урахуванням пропозиції родини письменника обрано варіант макету меморіальної дошки.

Департаментом освіти і науки Запорізької міської ради 18.05.2017 на базі Міського Палацу дитячої та юнацької творчості проведено загальноміське свято до Дня вишиванки «Ми-діти твої, Україно!» У святі взяли участь 165 дітей дошкільного віку із 24 закладів дошкільної освіти м.Запоріжжя, які були відмічені грамотами, дипломами та подарунками. 7 районів міста представили флешмоби учнів закладів загальної середньої освіти, які взяли також участь у флешмобі єднання; підвищити свій фаховий рівень на майстер-класах для керівників гуртків та музичних керівників змогли 62 педагоги.

Відповідно до пункту Програми «Створення тематичних відеороликів у форматі конкурсу серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів на найкращу відеопоезію, соціальний ролик тощо; створення відеофільмів та відеороликів про творчість митців художнього слова рідного краю та застосування їх на заняттях з української літератури або під час проведення виховних заходів» проведено міські конкурси відеороликів, шкільних газет та сайтів «З любов'ю до рідного краю» та

«Mediaschool-2017». Переможці - 120 учнів відвідали екскурсію на о. Хортиця, а також були відзначені грамотами, дипломами, отримали подарунки, сувеніри та призи.

Департаментом освіти і науки Запорізької ради виконано відповідну роботу щодо запровадження циклу телепередач «Говоримо українською» на каналі «Z»: укладено договори про співпрацю, створено 10 випусків програми «Говоримо українською», які виходять в ефір, та працює робоча група з тематичного наповнення нових програм. В межах реалізації цього завдання було проведено Міський кастинг співведучих телепрограми «Говоримо українською», з метою сприяння виявленню талановитих і обдарованих дітей; формуванню особистості, що має медійний потенціал; вихованню любові до рідного українського слова та українських традицій; активізації розвитку та функціонування української мови; залученню фахівців до творчої співпраці з талановитими дітьми, надання їм професійної допомоги.

У День української писемності та мови 09.11.2017 року в закладах загальної середньої освіти м.Запоріжжя учні 9-10 класів, вчителі та батьки взяли участь у написанні Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності «Наші пісні». Девіз радіодиктанту – «Нас багато. Ми різні. Але нас об'єднує спільна мета». Популярність радіодиктанту зростає щороку. І найголовніше в ньому – це не перевірка знань і не хизування здобутою високою оцінкою чи отриманим подарунком. Важлива солідарність з усіма, хто любить і шанує рідне слово, хто хоче, щоб українці говорили українською мовою і зберегли її для нащадків.

День української писемності став темою дня на телеканалі «ТВ-5». Подальші заходи для впровадження української мови в м.Запоріжжі було обговорено за участю заступника директора департаменту - начальника управління з питань розвитку освіти департаменту освіти і науки Запорізької міської ради Вітківської Наталі Володимирівни.

Також впродовж листопада-грудня 2017 року проведено міські етапи наступних конкурсів:

1. Конкурс української поезії та авторської пісні «Хортицькі дзвони» ім. М. Брацило (спільно із Запорізьким Національним Університетом). В 2017 році до конкурсу долучилися більше 60 номінантів з 16 областей та 8 обласних центрів України віком від 12 до 25 років. Запорізьку область представили 17 учасників. Найбільше учасників серед Запорізького студентства дав ЗНУ - це студенти філологічного, історичного факультету та факультету соціальної педагогіки та психології. Серед них вперше брали участь учні закладів загальної середньої освіти м. Запоріжжя № 49, 71, 100, 101, 107, колегіуму «Елінт», Володимирівського НВК «Успіх» Запорізького району, Михайлівського НВК «ЗОШ І», Шевченківської ЗОШ Пологівського району та Запорізького педагогічного коледжу. 01.12.2017 відбулося урочисте нагородження переможців грошовими преміями.

2. Конкурс українознавчих та народознавчих музеїв навчальних закладів м. Запоріжжя проведено впродовж листопада 2017 року. Переможцями визначено:

- етнографічний музей «Музей побуту українського народу» Запорізького колегіуму «Мала гуманітарна академія» Запорізької міської ради Запорізької області (керівники музею Трояненко С.М., Радченко О.М.) - I місце;

- історико-краєзнавчий музей «Пам'ять серця» Запорізької загальноосвітньої школи I-III ступенів №103 Запорізької міської ради Запорізької області (керівник музею Радчук В.В.) – II місце;

- етнографічний музей «Світлиця» Запорізької загальноосвітньої школи I-III ступенів № 23 Запорізької міської ради Запорізької області (керівник музею Мельник І.А.) - III місце;

- кімната-музей етнографічного профілю «Світлиця» Запорізької загальноосвітньої школи I-III ступенів № 97 Запорізької міської ради Запорізької області (керівник музею Бабаніна О.І.) - III місце.

15.12.2017 відбулося урочисте нагородження переможців сертифікатами департаменту освіти і науки Запорізької міської ради на придбання музейного обладнання.

3. На виконання розпорядження Запорізького міського голови від 13.11.2017 № 373р «Про організацію проведення загальноміського конкурсу на отримання грантів Запорізького міського голови у галузі дошкільної освіти «Хортицький небокрай», згідно з протоколом засідання конкурсної комісії загальноміського конкурсу на отримання грантів Запорізького міського голови у галузі дошкільної освіти «Хортицький небокрай» від 24.11.2017 № 1, з метою стимулювання та заохочення суб'єктів освітньої діяльності до використання інноваційних підходів розвитку дошкільної освіти в м.Запоріжжі, призначено в 2017 рік гранти Запорізького міського голови у галузі дошкільної освіти «Хортицький небокрай»:

1. Ляпіній Олені Олександрівні - завідувачу закладу дошкільної освіти (ясла-садок) № 130 «Казка», для реалізації проекту «Вookпростір для малечі» у номінації «Сучасний український дитячий садок» у розмірі - 20 тис. грн.;

2. Журовій Олені Вячеславівні – вихователю-методисту закладу загальної середньої освіти санаторного типу «Злагода», для реалізації проекту «Колискові України» у номінації «Мовні інновації» у розмірі - 10 тис. грн.;

3. Костюченко Ірині Станіславівні – вчителю-логопеду спеціального закладу дошкільної освіти (ясла-садок) № 232 «Сіренький зайчик», для реалізації проекту «Прозоре чудо для малят допомагає розмовлять» у номінації «Дитячий садок для малечі. Всі ми рівні» у розмірі - 5 тис. грн.

Протягом 2018 року автори-переморжці будуть звітувати про реалізацію проектів.

З 2016 року у м.Запоріжжя стартував інноваційний управлінський проект «Управлінська сотня кадрового резерву», з метою підготовки кадрової еліти освітньої галузі як важлива стратегія міської влади щодо реалізації нової освітньої політики держави. Одним із завдань цього проекту є підготовка керівного складу у вивченні ділової української мови відповідно до Програми розвитку і функціонування української мови в м. Запоріжжя на 2016-2020 роки. Одним із VIP-спікерів проекту є доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділом навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України Ніна Борисівна Голуб, яка 03.11.2017 на базі Запорізької загальноосвітньої школи I-III ступенів «Основа» провела майстер-клас з теми «Мовлення як статусна ознака сучасного фахівця».

Відповідно до пункту Програми «Організація видавництва посібників для дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів м.Запоріжжя, з метою популяризації цінностей та культури українського народу» в межах складання та

оформлення посібника проведено вивчення, опрацювання та систематизування матеріалів перспективного педагогічного досвіду педагогів закладів дошкільної та загальної середньої освіти. Укладено договір з видавництвом «Статус». Фахівцями департаменту освіти і науки Запорізької міської ради було відібрано матеріали для змісту майбутнього посібника, які оформлено у вигляді науково-методичного кейсу і видано у листопаді 2017 року. Презентація науково-методичного кейсу: «Розвиток і функціонування української мови в освітній системі м. Запоріжжя» відбулася 18.12.2017 року.

Першу частину науково-методичного кейсу присвячено програмно-цільовому підходу та процесним інноваціям, які відбуваються сьогодні в освітній системі міста за ініціативи департаменту освіти і науки Запорізької міської ради. У другій частині науково-методичного кейсу вміщені методичні рекомендації провідних спеціалістів-філологів, які висвітлюють актуальні проблеми педагогічної діяльності фахівців освітньої галузі м. Запоріжжя, розкривають практичні шляхи вирішення пріоритетних завдань, викладених у Національній доктрині розвитку освіти України в XXI столітті. Методичні матеріали, представлені в третій та четвертій частинах, висвітлюють педагогічні ідеї, тематику, технології, результати актуального досвіду в освітній системі м. Запоріжжя в контексті національно-патріотичного виховання дітей та молоді. У збірнику також представлено творчі роботи дітей – переможців Міського конкурсу відеороликів, шкільних газет та сайтів «Mediaschool», який дає можливість учням зробити перші кроки до успіху в майбутній журналістській діяльності.

У рамках Програми розвитку та функціонування української мови в м. Запоріжжя на 2016-2020 роки, затвердженої рішенням Запорізької міської ради від 30.11.2016 № 98, та мистецького проекту «Філармонія – дітям» та з метою популяризації української мови, української пісні, історії України, патріотичного виховання, формування естетичної культури сучасної молоді департаментом освіти і науки Запорізької міської ради спільно з департаментом культури і туризму Запорізької міської ради, за підтримки Запорізької обласної філармонії впродовж жовтня-грудня 2017 року забезпечено організацію безкоштовного відвідування учнями закладів загальної середньої освіти та дитячих музичних шкіл міста концертних програм Комунального закладу «Запорізька обласна філармонія» Запорізької обласної ради. До заходу залучено заклади загальної середньої освіти з усіх районів міста, в першу чергу – учнів з сімей, які потребують соціальної уваги та підтримки (дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей з багатодітних і малозабезпечених сімей, дітей з сімей учасників АТО, дітей-інвалідів, талановитих та обдарованих дітей). У ході проекту «Філармонія – дітям» доторкнулися до прекрасного світу музичного мистецтва та ознайомитись із запропонованою концертною програмою Запорізької обласної філармонії мали можливість 4 860 школярів міста.

Тож, можна зазначити, що усі заплановані Програмою заходи на 2017 рік департаментом освіти і науки виконано на належному рівні

Важливими заходами із реалізації Програми є заходи у галузі культури. В муніципальному театрі-лабораторії «Ві» та театру танцю налічується 44 вистави, з них 11 за творами українських авторів або у перекладі українською мовою що становить 25% від загальної кількості.

Одним із основних напрямків роботи комунального закладу «Кіноконцертний зал ім. О.Довженка» є популяризація вітчизняного кіно. Це провідний демонстратор у місті, який демонструє всі документальні та ігрові стрічки українського виробництва проводить прем'єрні та допрем'єрні покази українських фільмів, організовує прес-конференції та зустрічі з творчими та знімальними групами. За звітний період демонструвались такі фільми українського виробництва: «Хортиця» (документальна стрічка), «Хортиця» (ігрове кіно), «Дзідзьо контрабас», «Я – козак», «У травні 42», «Межа», «Дом слова», «Позивний «Зеніт», «Війна Химер», «Кіборги», «Сторожова застава», «Секрети фінського дива. Погляд зі сторони».

У 4 дитячих школах мистецтв та дитячій художній школі організовано кімнати декоративно-прикладного мистецтва, де представлено для широкого загалу зразки українських народних промислів.

Департаментом культури і туризму міської ради у рамках стратегії розвитку туризму «Сім на сім» створено сім промо-роліків, які транслюються українською мовою на місцевих телевізійних каналах та в інтернет-мережі: «Запоріжжя сакральне», «Запоріжжя індустріальне», «Запоріжжя історичне», «Запоріжжя подієве», «Запоріжжя природне», «Запоріжжя козацьке», «Запоріжжя панорамне».

З 2017 року ініційована департаментом культури і туризму міської ради програма «Культура – це модно!», що виходить на муніципальному каналі “Z”, транслюється виключно українською мовою.

У Муніципальному театрі танцю за творами українських авторів проходили вистави «Різдвяна ніч» (М. Гоголь) та «Лісова пісня» (Леся Українка). У театрі “Ві” проходили вистави за перекладеними на українську мову творами іноземних драматургів: «Чоловік за викликом» (переклад з російської), новорічна казка «Хоробре серце, косі очі» (переклад з російської).

У бібліотечні системі відбулися: свято мудрості «Майстер афоризмів» (сценарій і захід українською мовою до ювілею Г. Сковороди); історичний вояж «Перший гетьман» (сценарій і захід на українській мові); свято «Єдина країна – рідна Україна»; свято «Мудрість минулих поколінь»; літературна мозаїка «Україна починається з кожного з нас»; буклет-пам'ятка «Мова – скарбниця духовності!»; свято Дня писемності та мови «Мово моя, душа голосна України!»; пам'ятка «Розмовляти українською: поради для тих, хто хоче розмовляти українською»; свято «Незалежна і єдина будь навіки, Україно!»; інформгодина «Тернистий шлях української мови»; мовний батл «Кольорова та драйвова українська мова»; огляд літератури «Читайте з нами українське»; історико-літературне дослідження «Співуча українська мова»; біб-огляд «Сучасна українська література в бібліотеці»; народознавче свято «Українська гостинність: традиції і сучасність»; день занурення у україномовне середовище «Наше диво калинове – українська рідна мова». Комунальні палаци культури: концерти народних хорів; сценарії новорічних вистав.

У бібліотеках, навчальних закладах міста проводяться презентації видань місцевих авторів з метою популяризації української книги, ознайомлення широкого кола читачів із творчістю письменників та краєзнавців м. Запоріжжя. Зокрема, централізовані бібліотечні система приймає участь у акції «100.000 книжок дітям» Фондації Дарини Жолдак. (Її мета — зібрати кошти на закупівлю 100 тисяч нових книжок українською мовою від найкращих вітчизняних видавництв, а також зацікавити читанням тисячі дітей). Заняття проводяться двічі на тиждень протягом місяця з учнями молодших та старших класів ЗОШ №36; інформаційна

п'ятихвилинка «Де слово-там і слова!»; голосні читання поетів рідного краю «Мови рідної палітра»; бібліографічний огляд «Про історію через особистість» (до 65-річчя С. А. Авдеєнко); інформ-ревію «Запорізька моя сторона» (краєзнавчо-енциклопедичні видання В. Супруненка); книжкова виставка «Його душа у слові, а серце у природі» (краєзнавча література К. І. Сушка); презентація книги В. Шевченка «Нічний штурм»; книжкова виставка «Незглибиме: із скарбниці культурної спадщини»; темперегляд «Відкрий, о мово рідна свої скарбниці золоті!»; інформаційний стенд «Наші ювіляри»: В. Чубенко; «Золоті зерна Запоріжжя» - презентація книги М. Мішина, запорізького поета, письменника, сатирика; «Душа природи чуйна і ласкава» - презентація збірки віршів В.Хлопкової.

У Запорізьких дитячих музичних школах проводяться: лекція-концерт «Про композиторів Запорізького краю»; зустріч з заслуженим діячем мистецтв - Боевою Н.І.; концерт «Осіннє натхнення» до Всеукраїнського Дня бібліотек; лекція-концерт «Українська пісня-душа моя» до 130-річчя з Дня народження М.Д.Леонтовича; концерт до Дня української писемності та мови «Крізь тернії тисячоліть»; концерти до 80-х роковин Великого терору: «Пам'ять народу вічно жива»; участь у вечорі гумору запорізьких поетів-гумористів Центр національних культур ЗОУНБ; зустріч з діячами культури, артистами Наталією Латун та Віктором Васильєвим до Всеукраїнського дня працівників культури та майстрів народного мистецтва; відкриття виставки художніх робіт учнів «Кольоровий світ нашої мови» - до Дня української писемності та мови; лекція – концерт «Мова моя - українська, батьківська, материнська» - до Дня української писемності та мови; у рамках шкільного проекту «На крилах таланту» фестиваль – конкурс піаністів «Запорізька гармонія» на краще виконання творів запорізьких композиторів»; відкриття виставки художніх робіт учнів «Новий рік на поріг!» - до Дня Святого Миколая»; театральну-музичну виставу «Диво – свято - День Святого Миколая»; у рамках шкільного методичного фестивалю методична доповідь на тему: «Продовження традицій української фортепіанної музики в творах запорізьких композиторів».

Також проводяться творчі вечори, зустрічі учнів та студентів з письменниками і журналістами, творчими колективами, що популяризують українську мову, історію та культурну спадщину українського народу. У 2017 році проведено: творчий сторітелінг по книзі Артемова Б. «Герої смутних часів» (зустріч з письменником); літературний вечір «Золоті зерна Запоріжжя»; краєзнавче пізнавальне перехрестя «Запоріжжя читає Костянтина Сушка»; участь у міському проекті «Мрії неодмінно здійсняться!» (проспект та площа Маяковського); мовознавча інтелект-вікторина «Рідна мова калинова»; конкурс скоромовок-спотиканок «Хто зможе повторити?»; конкурс читців поезії українських поетів; літературознавча вікторина «Літературне слово».

У Запорізькій дитячій музичній школі № 3 відбулася творча зустріч з Запорізьким поетом сучасності Григорієм Лютим.

Під час святкування Дня міста Запоріжжя на Покровському Ярмарку було проведено Фестиваль української пісні, який профінансовано на загальну суму 40,0 тис. грн.

У 2017 році відбулося оновлення та модернізація матеріально-технічної бази шкіл естетичного виховання з метою популяризації української музики та пісні. На реалізацію даного завдання виділено кошти на загальну суму 80,0 тис. грн. Станом на 29.12.2017 освоєно 79886 грн. Придбано: екран для слайдів, проєкційний екран, 2

проектора, прожектор, гарнітура з радіосистемою, жорсткий диск, басовий підсилювач, 2 ноутбука та комп'ютер.

У 2017 році учні навчальних закладів м. Запоріжжя відвідали Запорізької обласної філармонії в рамках мистецького проекту «Філармонія – дітям» з метою популяризації української мови, української пісні, історії України та естетично-патріотичного виховання. На виконання даного завдання профінансовано проведення для учнів навчальних закладів м. Запоріжжя концертних програм Запорізької обласної філармонії за відповідним договором на загальну суму 80,0 тис. грн. 6 тис. дітей нашого міста мали змогу безкоштовно відвідати 10 різнопланових концертних програм. Це концерти, мюзикли, музично-хореографічні казки, музично-пізнавальні та тематичні програми, підготовлені силами творчих колективів Запорізької обласної філармонії: академічного симфонічного оркестру (керівник – народний артист України Вячеслав Редя, академічного козацького ансамблю пісні і танцю «Запорожці» (керівник – заслужений діяч мистецтв України Лілія Гринь), ансамблю бандуристів «Божена» (керівник – заслужена артистка України Ольга Беженарь).

Важливою складовою реалізації Програми є робота комунальних засобів масової інформації у напрямку популяризації української мови серед жителів міста.

Дана Програма націлена на досягнення позитивної динаміки щодо збільшення україномовного продукту у місцевій пресі та на місцевих телеканалах.

Так, телеканал Z має 100% виробництва та виходу власних програм українською мовою. Це дає можливість популяризувати українську мову серед різних верств населення.

З метою підвищення культури мовлення, поновлення та розвитку мовних традицій, поширення знань щодо історії та сучасних змін, які відбулися в українській мові, виховання любові, поваги, шанобливого ставлення до неї та національної свідомості у жителів міста, КП «Муніципальна телевізійна мережа» разом з департаментом освіти та науки міської ради у 2017 році розроблено дві передачі, а саме:

- Інформаційно-пізнавальна програма «Говоримо українською», метою якої є закріплення знань з української мови, поширення лексичної різноманітності, вивчення мовних особливостей, повторення та опанування нововведень щодо чинного правопису української мови;

- Телевізійно-освітній проект «Територія освітніх перспектив» - це за обсягом масштабніший проект ніж перший, спрямований на всебічне висвітлення процесів розвитку сучасної освіти в Запоріжжі. Він знайомить глядача з новинками в сфері освітніх технологій та педагогічними традиціями, з сучасними тенденціями та перспективами розвитку освітньої галузі. Проект включає в себе різні підрубрики, основним завданням яких є висвітлення подій, які відбуваються у м. Запоріжжя, пов'язані з популяризацією рідної мови. Показ кращих освітніх практик серед дітей шкільного, дошкільного віку. Зокрема, це вивчення українських традицій, як у навчальних закладах так і у позашкільному житті, введення нових технологій в освітній системі та інновацій у вивченні мови.

У рамках реалізації Програми КП «Редакція газети «Запорозька Січ» здійснює цілу низку заходів. Щомісяця не менше двох шпальт видання відведені під рубрику «Рідне слово». Матеріали в ній формуються на українській мові. Також діє постійна

рубрика «Острослов» (виходить 2 рази на місяць), у рамках якої позаштатні автори газети розміщують свої сатиричні вірші – в тому числі і на українській мові.

На сторінках газети постійно розміщуються інформаційні матеріали, що відображають сьогоденні події в регіоні, пов'язані з питаннями української мови та літератури, культури і мистецтва.

Запущено новий офіційний сайту міської влади, основним мовним модулем якого є україномовна версія сайту.

У цілому реалізація заходів Програми відіграє позитивну роль у розширенні сфери застосування української мови у місцевих, комунальних ЗМІ.

Запроваджено проведення українською мовою мітингів, урочистостей, скорбних заходів з нагоди відзначення державних свят та ювілейних дат.

У 2017 році управлінням внутрішньої політики, преси та інформації міської ради розроблено та забезпечено розміщення на постійній основі плакатів зовнішньої реклами із популяризації української мови серед жителів міста, наступного змісту: «Говорити українською – це модно. Будь в тренді»; «Говорити українською – це красиво. Будь цікавим»; «Говорити українською – це перспективно. Будь успішним».

Також сприяло розміщенню соціальної реклами із популяризації української мови Всеукраїнського об'єднання “РУХ ЗАХИСТУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ” у місцевому транспорті та на площинах зовнішньої реклами.

КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство» у 2017 році проводилась робота з операторами зовнішньої реклами та клієнтами, які розміщують рекламу на комунальних площинах щодо обов'язковості розміщення (дублювання) рекламних повідомлень державною мовою.

Районними адміністраціями постійно ведеться моніторинг рекламних засобів, проводяться візуальні дослідження щодо використання української мови в системі комунальної власності м.Запоріжжя

Згідно міської цільової програми відзначення в м.Запоріжжя державних пам'ятних дат та історичних подій на 2018 рік планується проведення на міському рівні ювілеїв видатних діячів та постатей української культури.

Заходи із реалізації Програми були здійснені також у сфері громадського транспорту.

Пунктами 2 та 8 додатку 1 Програми розвитку і функціонування української мови в м. Запоріжжя на 2016-2020 роки, затвердженої міською радою 30.11.2016 №98, передбачено наступні заходи для управління з питань транспортного забезпечення та зв'язку міської ради: інвентаризація назв вулиць, площ, інформації на автомобільному транспорті загального користування у місті та забезпечення вживання державної мови (в усній і письмовій формі) у транспорті загального користування.

Управлінням з питань транспортного забезпечення та зв'язку міської ради було розпочато роботу з питання приведення у відповідність візуальну, зовнішню інформацію, трафарети тощо, з урахуванням перейменування вулиць, на українській мові.

Діючими договорами надання послуг з перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, укладених між виконавчим комітетом міської ради та автопідприємствами, передбачається: «Забезпечити під час роботи на

маршруті оголошення зупинок та, в разі необхідності, інформування пасажирів щодо можливих пересадок на інші маршрути громадського транспорту. Інформаційно-довідкові матеріали (інструкції, оголошення, назви зупинок та схеми маршрутів, часовий регламент, тощо), які представлені у транспортному засобі, мають бути виконані державною мовою».

Рішенням виконавчого комітету міської ради від 24.06.2016 №316 «Про внесення змін до Переліку зупинок громадського автотранспорту та затвердження реєстру міських автобусних маршрутів загального користування» затверджено реєстр міських автобусних маршрутів загального користування, змінено назви зупинок.

За інформацією підприємств, роботу проведено, трафарети приведено у належний вид.

Під час проведення перевірок, спеціалістами управління враховуються вищезазначене.

На нарадах із автопідприємствами обговорюється питання приведення візуальної та зовнішньої інформації у належний стан, на українській мові, з урахуванням «декомунізаційної політики».

Також, рішенням виконавчого комітету міської ради від 24.02.2017 №70 «Про затвердження переліку зупинок громадського транспорту на тролейбусних та трамвайних маршрутах в місті Запоріжжі» КПМЕТ «Запоріжелектротранс» доручено організувати внесення змін до паспортів маршрутів.

Всім автоперевізникам зазначається щодо належного виконання умов договорів, саме розміщення трафаретів автобусів на державній мові. Також, щомісячно проводяться наради щодо приведення у відповідність візуальну, зовнішню інформацію, трафарети тощо, з урахуванням перейменування вулиць, на українській мові.

Одними із основних виконавців програми є органи виконавчої влади та службовці органів виконавчої влади, які під час виконання своїх службових обов'язків при спілкуванні використовуються державну мову.

Так при проведенні конкурсів на заміщення вакантних посад у виконавчих органах Запорізької міської ради дотримується мовне законодавство. Відповідно до Наказу Голодержслужби від 29.12.2009 №406 «Про затвердження Типових професійно-кваліфікаційних характеристик посадових осіб місцевого самоврядування» кандидати на заміщення вакантних посад повинні володіти українською мовою. Відповідно до Наказу Голодержслужби від 08.07.2011 №164 іспит складається державною мовою.

У виконавчих органах міської ради ведення діловодства здійснюється державною мовою.

З метою поглиблення, удосконалення знань з української мови відділ організаційної та кадрової роботи виконкому міської ради забезпечує направлення на навчання посадових осіб місцевого самоврядування до Запорізького центру перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників органів державної влади органів місцевого самоврядування, керівників державних підприємств, установ та організацій відповідно до плану-графіку підвищення кваліфікації працівників органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад у Запорізькому центрі перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників

органів державної влади, органів місцевого самоврядування, керівників державних підприємств, установ та організацій на 2018 рік, затвердженого розпорядженням голови Запорізької обласної державної адміністрації від 15.12.2017 №703.

Відповідно до тематичного плану навчання посадових осіб виконавчих органів Запорізької міської ради у 2017 році 14.12.2017 проведено навчання з теми: «Мовна політика в сучасній Україні» з залученням фахівців Запорізької обласної організації товариства «Знання».

Відповідно до тематичного плану навчань посадових осіб виконавчих органів Запорізької міської ради на 2018 у вересні заплановано навчання з теми: «Культура мовлення як складова адміністративної культури».

Районними адміністраціями Запорізької міської ради у рамках виконання Програми проведено ряд заходів, зокрема:

1) Проведено інвентаризацію назв вулиць, надано пропозиції до департаменту житлово-комунального господарства міської ради для подальшої роботи;

2) Проводиться роз'яснювальна робота із суб'єктами господарювання щодо можливості присвоєння україномовних назв магазинам, приміщенням, об'єктам громадського харчування та ресторанного господарства;

3) Працівники районних адміністрацій приймають участь у короткострокових семінарах підвищення кваліфікації з напрямку «Ділова українська мова».